

Monitoring duševního zdraví na vysokých školách – shrnutí výstupů za všechny zapojené školy

Barbora Čalkovská

Následující text přináší stručné shrnutí nejvýznamnějších výsledků z šetření duševního zdraví vysokoškoláků, které proběhlo na konci roku 2023.

Průřezové šetření Národního ústavu duševního zdraví (NÚDZ) a Asociace vysokoškolských poradců, z.s. (AVŠP) se zaměřilo na zjištění prevalence symptomatologie duševních onemocnění u studentů vysokých škol v České republice. Tato aktivita sloužila jakožto pilot screeningu duševních onemocnění u cílové populace adolescentů a mladých dospělých se zaměřením na snížený well-being (WHO-5), symptomatologie deprese (PHQ-9), úzkosti (GAD-7) a sebevražedné chování (SBQ-R). Studie byla provedena se souhlasem etické komise Národního ústavu duševního zdraví. Každá zapojená vysoká škola nabídla svým studujícím možnost zapojit se do monitoringu podle vlastních organizačních možností.

Níže v tabulce jsou k dispozici hlavní charakteristiky výzkumu.

Sběr dat: 10-12/2023

Popis vzorku

Počet zapojených škol: 19

Počet účastníků: 27 167

Počet účastníků s kompletními daty: 21 365

Pohlaví

Ženy 13724 (64.2%)

Muži 7259 (34.0%)

Non-binary 304 (1.4%)

Jiné 78 (0.4%)

Věk

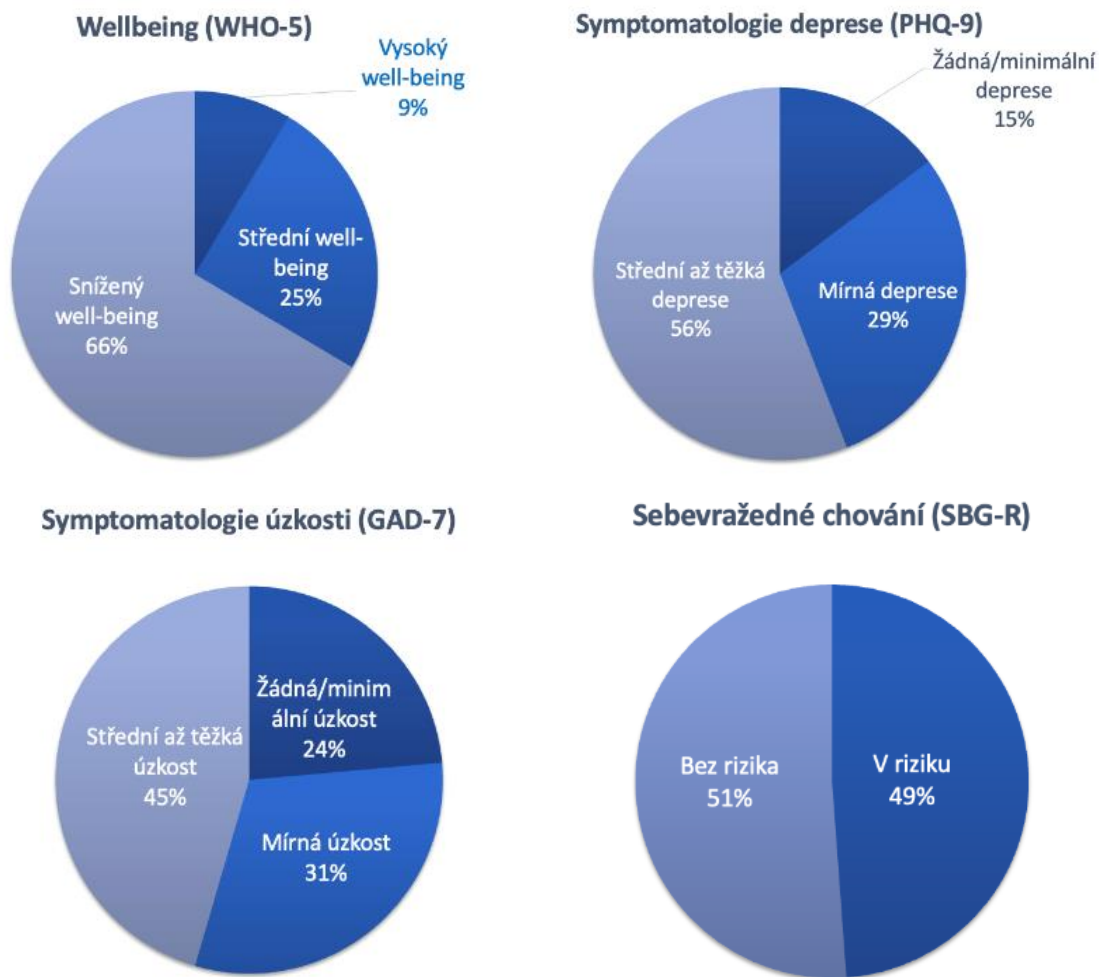
Průměr (SD=míra variability) 22.9 (5.25)

Medián [Min, Max] 21.0 [17.0, 81.0]

Základní interpretace výsledků

Data byla vyhodnocena dle četností výsledků studujících v jednotlivých škálách. Níže uvádíme přehledně základní zjištění:

- Nízký well-being byl přítomen u více jak 65 % studujících v České republice.
- 45 % studujících projevilo známky symptomatologie středně těžké až těžké úzkosti.
- Více jak 5 z 10 studujících reportují známky středně těžké až těžké deprese.
- 50 % studujících je dle sebehodnotícího dotazníku v riziku sebevražedného chování.
- Ženy se potýkají s horším duševním zdravím ve všech oblastech než muži.
- Stav duševního zdraví studujících je napříč ČR konzistentní (viz tabulky na konci textu, výsledky podle zúčastněných vysokých škol).

Závěrečnou zprávu z monitoringu obdržely všechny zapojené vysoké školy. Ty také mají k dispozici dílčí výsledky zpracované z dat jejich studujících a mohou na ně reagovat přímo na míru. Celá závěrečná zpráva je k dispozici na webu [AVŠP](#).

Výstupy z monitoringu byly také předány ředitelce odboru vysokých škol MŠMT, Studentské komoře Rady vysokých škol a v nejbližší době budou poskytnuty vedení Konference rektorů.

V návaznosti na zjištění z monitoringu vznikla v AVŠP, z.s. Pracovní skupina pro well-being, která bude připravovat následné kroky k posílení well-beingu vysokoškoláků. Jedním z kroků je konference AVŠP k tématu duševního zdraví a well-beingu vysokoškoláků plánovaná na listopad 2024. AVŠP je prostřednictvím přizvání předsedkyně Mgr. Barbory Čalkovské do expertní platformy NÚDZ zapojena do projektu PREPO – Prevence a podpora duševního zdraví v ČR, kde budou vznikat nástroje na podporu duševního zdraví i samostatné cílové skupiny vysokoškoláků. Více např. na www.narovinu.net.

Za Radu Asociace vysokoškolských poradců, z.s.
Mgr. Barbora Čalkovská, předsedkyně

Rozdělení dle jednotlivých univerzit

	AVU	ČVUT	ČZU	JČU	MENDELU	OSU	SLU	PALESTRA	TUL	UHK
	(N=41)	(N=2168)	(N=1198)	(N=893)	(N=1104)	(N=329)	(N=558)	(N=10)	(N=878)	(N=900)
Well-being (WHO-5)										
Vysoký well-being	1 (2.4%)	190 (8.8%)	87 (7.3%)	71 (8.0%)	70 (6.3%)	17 (5.2%)	63 (11.3%)	0 (0%)	63 (7.2%)	87 (9.7%)
Střední well-being	10 (24.4%)	552 (25.5%)	268 (22.4%)	240 (26.9%)	272 (24.6%)	81 (24.6%)	132 (23.7%)	4 (40.0%)	204 (23.2%)	209 (23.2%)
Snížený well-being	30 (73.2%)	1426 (65.8%)	843 (70.4%)	582 (65.2%)	762 (69.0%)	231 (70.2%)	363 (65.1%)	6 (60.0%)	611 (69.6%)	604 (67.1%)
Symptomy úzkosti (GAD-7)										
Žádná/minimální úzkost	5 (12.2%)	637 (29.4%)	261 (21.8%)	192 (21.5%)	221 (20.0%)	54 (16.4%)	143 (25.6%)	2 (20.0%)	196 (22.3%)	200 (22.2%)
Mírná úzkost	13 (31.7%)	685 (31.6%)	353 (29.5%)	296 (33.1%)	356 (32.2%)	95 (28.9%)	156 (28.0%)	3 (30.0%)	286 (32.6%)	267 (29.7%)
Střední až těžká úzkost	23 (56.1%)	846 (39.0%)	584 (48.7%)	405 (45.4%)	527 (47.7%)	180 (54.7%)	259 (46.4%)	5 (50.0%)	396 (45.1%)	433 (48.1%)
Symptomy deprese (PHQ-9)										
Žádná/minimální deprese	4 (9.8%)	363 (16.7%)	146 (12.2%)	123 (13.8%)	113 (10.2%)	36 (10.9%)	85 (15.2%)	2 (20.0%)	122 (13.9%)	125 (13.9%)
Mírná deprese	12 (29.3%)	704 (32.5%)	323 (27.0%)	284 (31.8%)	327 (29.6%)	77 (23.4%)	149 (26.7%)	2 (20.0%)	252 (28.7%)	251 (27.9%)
Střední až těžká deprese	25 (61.0%)	1101 (50.8%)	729 (60.9%)	486 (54.4%)	664 (60.1%)	216 (65.7%)	324 (58.1%)	6 (60.0%)	504 (57.4%)	524 (58.2%)
Sebevražedné chování (SBQ-R)										
Bez rizika	17 (41.5%)	1198 (55.3%)	579 (48.3%)	450 (50.4%)	596 (54.0%)	163 (49.5%)	269 (48.2%)	3 (30.0%)	459 (52.3%)	435 (48.3%)
V riziku	24 (58.5%)	970 (44.7%)	619 (51.7%)	443 (49.6%)	508 (46.0%)	166 (50.5%)	289 (51.8%)	7 (70.0%)	419 (47.7%)	465 (51.7%)

	UJEP	UK	UNOB	UPCE	VETUNI	VŠCHT	VŠE	VŠPJ	ZČU
	(N=1117)	(N=6386)	(N=129)	(N=1360)	(N=427)	(N=461)	(N=1949)	(N=178)	(N=1278)
Well-being (WHO-5)									
Vysoký well-being	100 (9.0%)	572 (9.0%)	18 (14.0%)	131 (9.6%)	36 (8.4%)	25 (5.4%)	173 (8.9%)	17 (9.6%)	113 (8.8%)
Střední well-being	266 (23.8%)	1583 (24.8%)	46 (35.7%)	351 (25.8%)	106 (24.8%)	123 (26.7%)	469 (24.1%)	38 (21.3%)	372 (29.1%)
Snížený well-being	751 (67.2%)	4231 (66.3%)	65 (50.4%)	878 (64.6%)	285 (66.7%)	313 (67.9%)	1307 (67.1%)	123 (69.1%)	793 (62.1%)
Symptomy úzkosti (GAD-7)									
Žádná/minimální úzkost	228 (20.4%)	1488 (23.3%)	47 (36.4%)	369 (27.1%)	82 (19.2%)	98 (21.3%)	442 (22.7%)	37 (20.8%)	335 (26.2%)
Mírná úzkost	337 (30.2%)	1960 (30.7%)	42 (32.6%)	423 (31.1%)	122 (28.6%)	161 (34.9%)	579 (29.7%)	55 (30.9%)	420 (32.9%)
Střední až těžká úzkost	552 (49.4%)	2938 (46%)	40 (31.0%)	568 (41.8%)	223 (52.2%)	202 (43.8%)	928 (47.6%)	86 (48.3%)	523 (40.9%)
Symptomy deprese (PHQ-9)									
Žádná/minimální deprese	153 (13.7%)	962 (15.1%)	28 (21.7%)	224 (16.5%)	45 (10.5%)	60 (13.0%)	289 (14.8%)	24 (13.5%)	240 (18.8%)
Mírná deprese	292 (26.1%)	1872 (29.3%)	44 (34.1%)	406 (29.9%)	118 (27.6%)	136 (29.5%)	585 (30.0%)	47 (26.4%)	405 (31.7%)
Střední až těžká deprese	672 (60.2%)	3552 (55.6%)	57 (44.2%)	730 (53.7%)	264 (61.8%)	265 (57.5%)	1075 (55.2%)	107 (60.1%)	633 (49.5%)
Sebevražedné chování (SBQ-R)									
Bez rizika	532 (47.6%)	3140 (49.2%)	80 (62.0%)	714 (52.5%)	198 (46.4%)	199 (43.2%)	1114 (57.2%)	89 (50.0%)	696 (54.5%)
V riziku	585 (52.4%)	3246 (50.8%)	49 (38.0%)	646 (47.5%)	229 (53.6%)	262 (56.8%)	835 (42.8%)	89 (50.0%)	582 (45.5%)